

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เรื่อง ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ (นครพนม – มุกดาหาร) เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๕.๑ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ (นครพนม – มุกดาหาร)

๕.๒ เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ (นครพนม – มุกดาหาร) จำแนกตาม เพศ, อายุ, ชั้นปีที่ศึกษา มีขอบเขตเนื้อหาเป็น ๔ ด้าน คือ

๑. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร
๒. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่
๓. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
๔. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ (นครพนม – มุกดาหาร) จำนวน ๓๑๐ คน ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๕.๑. สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ (นครพนม – มุกดาหาร) ซึ่งผู้วิจัยนำประเด็นมาอภิปรายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ (นครพนม – มุกดาหาร) จำนวน ๓๑๐ คน จาก ๖ โรงเรียนและเก็บกลับคืนได้มา ๓๑๐ ชุด เป็นแบบสอบถามชุดเดียวกันทั้งหมด คิดเป็น ๑๐๐.๐๐

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ (นครพนม – มุกดาหาร) คือ นักเรียนเป็นหญิง จำนวน ๑๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๕๕ เป็นชาย จำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔๕ นักเรียนที่มีอายุระหว่าง ๑๗-๑๘ ปี จำนวน ๒๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๑๒, มีอายุระหว่าง ๑๕-๑๖ ปี จำนวน ๑๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๘, กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๗, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๑ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๒

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ภาพรวม ๔ ด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ พบว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก พบว่า ครูมีความสามารถในการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียนแต่ละวิชา ครูมีการใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ในการกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในบทเรียน

๒. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก พบว่า นักเรียนมีความสามัคคีในการจัดกิจกรรมบันเทิงมีการร่วมกันในการเล่นกีฬา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับรุ่นพี่เป็นประจำ

๓. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก พบว่า ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการแก่นักเรียน

๔. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก พบว่า อาคารเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด มีความมั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย มีร้านค้าที่หลากหลาย ความเหมาะสมกับนักเรียนและห้องเรียนมีความพอเพียง สะดวกในการเดินทางติดต่อระหว่างอาคารภายในโรงเรียนและความสะอาดก็เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนก็มีห้องปฏิบัติการในการทดลองให้นักเรียนได้ใช้อย่างพอเพียง

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อม

๑. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร คือ ผู้บริหารควรเอาใจใส่ในการบริการเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการแก่นักเรียนในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนด้านสภาพแวดล้อม

๒. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ คือ โรงเรียนควรมีกิจกรรมทำความสะอาดห้องเรียนก่อนเรียนหลังเรียนและห้องน้ำเพื่อความสะดวก

๓. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาที่สอนควรสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและควรจัดอบรมให้ผู้สอนได้มีการใช้เทคนิคในการสอนแต่ละวิชา

๔. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน คือควรจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกันระหว่างรุ่นพี่ร่วมกับน้อง

๕.๒. การอภิปรายผล

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ (นครพนม – มุกดาหาร) ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูมีความสามารถในการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียนแต่ละวิชา ครูมีการใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ในการกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ **วิชญ์ ผสมทรัพย์** ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสตรีหิวิทยาคม กรมสามัญศึกษา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบริหารและด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสตรีหิวิทยาคม กรมสามัญศึกษา จำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสตรีหิวิทยาคม กรมสามัญศึกษา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายโดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนเพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ ตอนปลาย โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ และความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและหญิง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกายภาพ, ด้านการบริหาร, และด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๐.๐๕ โดยนักเรียนชายมีความคิดเห็นด้านกายภาพมากกว่านักเรียนเพศหญิง ส่วนด้านบริหาร และด้านวิชาการ นักเรียนหญิง มีความคิดเห็นมากกว่า นักเรียนเพศชาย^๑

๒. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน พบว่า นักเรียนมีความสามัคคีในการจัดกิจกรรมบันเทิงมี การร่วมกันในการเล่นกีฬา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับรุ่นพี่ เป็นประจำซึ่งสอดคล้องกับ **เสาวรัตน์ สายถิ่น** ได้วิจัย เรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนกันยานุกูล อำเภอแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศและระดับช่วงชั้น คือ สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้าน ๓ ด้าน คือด้านพฤติกรรมของครูผู้สอน ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน และพฤติกรรมของ เพื่อนร่วมชั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน และสื่อการเรียน การสอนแตกต่างกัน เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน โดยรวมและ รายด้าน ๓ ด้าน คือด้านพฤติกรรมคือด้านพฤติกรรมของครูผู้สอน ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน และพฤติกรรม ของเพื่อนร่วมชั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน และสื่อการเรียน การสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^๒

๓. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร พบว่า ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน มีความซื่อสัตย์สุจริตใน การปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ **พอล (paul)** ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารงานด้านคุณภาพทั้งองค์การและบรรยากาศ โรงเรียน วัฒนธรรมโรงเรียน และพลังอำนาจของครู พบว่า หลักการทั้ง ๑๑ ประการใน ๑๔ ข้อ ของการ บริหารคุณภาพเชิงรวมนี้มีความสัมพันธ์มากเกี่ยวกับบรรยากาศโรงเรียนและพลังอำนาจครู มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับบรรยากาศโรงเรียน บ่งบอกชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพเชิงระบบ และตัว แปรตามแต่ละตัว^๓

๔. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ พบว่า อาคารเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด มีความ มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย มีร้านค้าที่หลากหลาย ความเหมาะสมกับนักเรียนและห้องเรียนมีความ พอเพียง สะดวกในการเดินทางติดต่อระหว่างอาคารภายในโรงเรียนและความสะอาดก็เอื้ออำนวยต่อการ เรียนการสอนในโรงเรียนก็มีห้องปฏิบัติการในการทดลองให้นักเรียนได้ใช้อย่างพอเพียง ซึ่ง **สิรินดา**

^๑วิชญ์ ผสมทรัพย์, ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสตรีหิขิตวิทยา คม กรมสามัญศึกษา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี, **วิทยานิพนธ์ กศ.ม** (การบริหารการศึกษา), (ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๖).

^๒เสาวรัตน์ สายถิ่น, ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนชลกันยานุกูลแสนสุข จังหวัด ชลบุรี, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, (มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔).

^๓Paul, C., The relationship between the principle of total quality management and school climate, school culture and teacher empowerment, Dissertation Abstracts International, 1999,59 (8),pp 4326.

วรรณะวิภาค ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยศรีปทุม ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยศรีปทุม ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกตามเพศ พบว่านักศึกษาชายและหญิงมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ^๕ (๐.๐๕)

๕.๓. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ (นครพนม – มุกดาหาร) ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะและข้อแนะนำเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

๑. โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับสภาพภายในโรงเรียนและในห้องเรียน โดยมีการจัดอุปกรณ์การเรียน เครื่องมือที่จำเป็น
๒. ควรปรับปรุงบริเวณสถานที่เล่นกีฬาและการทำความสะอาดภายในอาคาร ห้องเรียน ห้องสุขา และบริเวณรอบโรงเรียน

๑.๒ สภาพแวดล้อมด้านการบริหารงาน

๑. โรงเรียนควรมีการมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการอำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้กับผู้ติดต่อพร้อมทั้งควรมีการประสานงานของแต่ละฝ่าย เพื่อให้การทำงานได้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น

๑.๓ สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อนโรงเรียน

๑. ควรจัดให้มีกิจกรรมในการส่งเสริมการช่วยเหลือระหว่างรุ่นพี่ไปสู่รุ่นน้อง
๒. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมระหว่างนักเรียนกับชุมชนเพื่อการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนทักษะ ความรู้ ซึ่งกันและกัน

๑.๔ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

๑. โรงเรียนควรจัดอบรมให้ผู้สอนได้มีการใช้เทคนิคในการสอนแต่ละวิชา
๒. ครูควรมีรูปแบบในการเสริมแรงจูงใจในด้านการเรียนการสอน

^๕ สิริธิดา วรรณะวิภาค, “ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยศรีปทุม”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา ๒๕๔๐).

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาปัญหาการจัดการด้านอาคารสถานที่เพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียน

๒. ศึกษาแนวทางสร้างสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้งานวิชาการ ได้อย่างไร

๓. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
ขั้นพื้นฐาน